

ณัฐ โกล่งเกษร 2550: การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของชุมชนบ้านคู
จังหวัดน่าน ปรินญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
อย่างยั่งยืน) สาขาการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โครงการสหวิทยาการ
ระดับบัณฑิตศึกษา ปรธานกรรการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัศดร จินตนา, Ph.D.
140 หน้า

การศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของชุมชนบ้านคู
อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจสังคม
ของราษฎรกับการถือครองที่ดินและรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
โดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน รวม 111 ครัวเรือน และการสนทนอย่างไม่เป็นทางการ
กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ทำการสำรวจตำแหน่งที่ตั้งของครัวเรือน
สถานที่สำคัญในหมู่บ้าน และขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ของราษฎร ด้วยเครื่องมือ
หาค่าพิกัดจากดาวเทียม (GPS) และบันทึกข้อมูลลงในฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS)
ค่าสถิติที่ใช้ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ T-test และ Chi-square ระยะเวลา
ในการศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม 2547 ถึงเดือนธันวาคม 2548

จากการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านคูมีการตั้งบ้านเรือนอยู่ตามพื้นที่ลุ่มน้ำและเส้นทางคมนาคม
ประชากรส่วนใหญ่ ร้อยละ 83 มีอาชีพหลักทางการเกษตร ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชไร่และไม้ผล และ
ร้อยละ 17 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ในจำนวนทั้งหมดมีอยู่ 53 ราย ระบุว่ามีอาชีพรอง โดยร้อยละ 64 รับจ้าง
ทั่วไป ที่เหลือทำการเกษตร โดยทั้งชุมชนมีรายได้เฉลี่ย 54,195 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายจ่ายเฉลี่ย
47,144 บาทต่อครัวเรือนต่อปี อย่างไรก็ตามมากกว่าร้อยละ 80 ของครัวเรือนทั้งหมดมีหนี้สินเฉลี่ยประมาณ
57,377 บาทต่อครัวเรือน ที่ดินทำกินมีสภาพเป็นภูเขา มีความลาดชันมากกว่า 35 องศา ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89)
ใช้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และร้อยละ 74 ของผู้ประกอบอาชีพทำการเกษตร มีที่ดินทำกินอยู่ในเขตพื้นที่
ป่าอนุรักษ์ เฉลี่ย 21.13 ไร่ต่อครัวเรือน ทั้งหมดใช้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ
การครอบครองที่ดินในเขตอนุรักษ์ ได้แก่ รายได้ $r=0.247$ ($p=0.05$) จากการศึกษพบว่าราษฎรยังมี
ความต้องการที่ดินทำกินเพิ่มมากขึ้นอีก ซึ่งจะทำให้พื้นที่ป่าอนุรักษ์เสียหาย ดังนั้น จึงนับเป็นเรื่องเร่งด่วน
ที่จะต้องมีการริเริ่มสร้างความร่วมมืออันเหมาะสมระหว่างราษฎรในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้เกี่ยวข้อง
อื่นๆ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อนุรักษ์เป็นไปอย่างยั่งยืน

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

26 / 3 / 50